

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim altres erbes an es qui s'ho guany

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Centre, 13.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N' Ernest Frau, Bros. a.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Ventim

(Acabatai)

4

Un altra anti-papa.—¿I B net XI?

Diu s'*Obreretxo Balear* que an En Benet X l'elegí «un Arxipreste moribund amb un punyal clavat a sa gargamella», i que «aviat l'esglesia l'excomunicà» — ¿I d'on s'ha tret això es paperot socialista d'aqueix «arxipreste moribund» «amb un punyal clavat an es coll»? Aquest Benet X va esser tan Papa com sa coa des moix; no fonc mai més que un desenfreit anti-papa. Mort el Papa Esteva X dia 29 de mars de 1068, aquell germà des famós Teofilacte, es comte Gregori de Túsculum, s'aplegá amb En Girart, Comte de Gallèria, un altre senyorot de la campinya romana que també volia porer fer i desfer dins Roma, i amb sos seus estols de bandejats se'n entren un vespre dins Roma, movent gran talabastaix, s'apoderen de St. Juan de Latran i proclamen Papa un parent de tots dos. En Juan de Velletri, tan esquinsat com ells, i pren es nom de Benet X. Com es Cardenals e-hu saberen i tota sa part bona de Roma, aborronats de tals sacrilegis, se decantaren de s'anti-papa per que no los fessen sa pell aquells dos comtes; i dirigint-los St. Pere Damià, Cardenal Bisbe d'Ostia, i després es Cardenal Hildebrand, més envant Papa Gregori VII, s'apleguen a Florencia, i elegeixen canònicament el Bisbe Gerart de Florencia, que no volgué anar a Roma que no haguessen declarada nul·la s'elecció des fals Benet X, i nul·la la declará es Concili de Sutri; es mateix anti-papa va veure que no hi havia res que fer i va renunciar es seu pretengut Papat; i el Papa vertader entrá a Roma amb so nom de Nicolau II, sa primeria de l'any 1059. De manera que no hi va haver tal Papa Benet X, sino un anti-papa, un papa fals, que mai va esser Papa de bon de veres. ¿Per que, idò s'*Obreretxo Balear* el posa an es compte des Papes Benets? Per porer retreure, mentint com l'ànima de Judes, sa vida «negra» i «terrible» d'un que havia nom Benet.

Després de retreure el... papa fals Benet X, li tocava an es paperot socialista parlar de Benet XI, que pontificá de l'any 1303 a 1304. ¿Com és que no'n diu res es paperot?

Es que no haurá trobada cap calumnia contra aquest Papa virtuosíssim. Lo gros és que no se'n haja inventada qualquna; es seu cap de gri no arriba a tant.

5

El Papa Benet XII

Del Papa Benet XII diu es paperot socialista que «era es prototyp des frare vicios» i suposa que vivia a lo porc, potejant el sisè manament.—Així mateix se'n necessita molta de desvergonya per calumniar d'aqueixa un Papa virtuosíssim i penitentíssim com era En Benet XII, segons confessen tots ets historiadors i especialment es cronistes i monuments contemporanis. Es grans historiadors Rohrbacher (*Histoire Universelle de l'Eglise Catholique*, Paris, 1880-T. IX, p. 648 i ss.), Darras-Bareille (*Histoire de l'Eglise*—Paris, 1882 T. XXX, c. VII), Hergenröther (*Geschichte der Kirche*, T. IV. p. 304 i ss.) i Pastor (*Historia de los Papas*,—versió castellana-Barcelona, 1910—T. I,

p. 205 i ss.) se desfàn amb elogis d'aqueix Papa precisament per sa seua puresa i santedat de costums, p'es seu gran esperit de penitencia i austeritat de carácter i de procediments an es govern de l'Esglesia i maneig de ses coses religioses. Sortia d'una familia modestíssima de Saverdun des comtat de Foix, casi catalá; es seu nom de fonts era Juan Furnier. Es seus grans talents, virtuts sòlides i ciencia teològica i canònica d'aqueixa més rimada feren que la Seu Apostòlica el fés Bisbe primer de Pamiers, llavò de Mirepoix i després Cardenal, i finalment l'elegiren Papa l'an 1336 i se morí l'an 1342.

Còme Papa se portá sempre just un sant, i sa seua mort fou preciosa devant el Senyor, fou santa com e-hu era estada sa seua vida. ¿A on hi ha un historiador, cronista o monument d'aqueix temps que pos cap til·la a sa fama honorabilíssima d'aqueix Papa eminent? Vaja! que mos ne citi es paperot socialista un qui és un de cronista o monument contemporani d'aqueix Papa que l'inculpi en res ni per res de lo que s'*Obreretxo Balear* té sa desvergonya de inculpar-lo! Per lo mateix, lo que diu aqueix poca cosa des paperot socialista sobre el Papa Benet XII no és més que un enfilat de calumnies sensa cap ni peus i barrufetenques naturals.

6.

S'anti-papa Benet XIII

¿Què en diu es paperot socialista d'aqueix personatge, famós i eminent per tants de conceptes? Diu que «s'anomenava papa de Luna» i que «fonc elegit a's mateix temps que Bonifaci IX, que volgué comprar sa tiara».—Com s'*Obreretxo* escriu amb sos peus i pensa a la xisclera, ara no sabem si vol dir que era En Benet XIII que «volia comprar sa tiara.» o an En Bonifaci IX o si era aqueix que la volia comprar an aquell. Sia com sia, ni és vera una cosa ni s'altra, ni En Bonifaci IX ni En Benet XIII eren homos de prete-nir fer-se seu es Pontificat a forsa de diners. I, si no, s'*Obreretxo* que pretén sebre'n tant la prima, que provi això que diu amb so testimoni de qualque cronista o monument contemporani, de quant vivien aqueix dos personatges. ¡Bo está es paperot socialista per fer res d'això, si no ha fet més que copiar d'un altre paperot tan carronya com ell tot això que diu des Papes Benets.

El Papa Bonifaci IX fou es successor d'Urbá VI, que quant l'elegiren (9 d' abril de 1378), per un enfilat ferest de coses i cosotes que no és del cas anar a retreure ara, se produí es gran Cisma d'Occident, és a dir, contra el Papa Urbá VI, que era estat llegalment elegit i regonegut per tal dins tot lo mon, se'n alsá un altre, En Robert de Ginebra, que prengué es nom de Clement VII, i el Rei de França, En Carles V, el va prendre per fii d'ánima, regoneixent-lo còme Papa de bon de veres i fonc causa que es Reis d'Aragò i de Castella le hi regonesqueren també; i s'establí a Avinyó, a on la Santa Seu havia residit amb s'excusa des grans rebumboris que aclotellaven i esfondraven Roma i tota l'Italia, de l'any 1305 fins a l'any 1376. Mort el Papa Urbá VI, (15 octubre de 1389) es Cardenals feels li elegiren successor tot d'una, En Bonifaci IX, com era natural. I quant dia 16 de setembre de 1394 se morí repentinament s'anti-papa Cle-

ment VII, es seus elegiren en lloc d'ell En Pere de Luna, nadiu de Illueca, davora Calatayud, d'una de ses families més nobles d'Aragó, homo de gran talent, canonista i teòleg consumat, de gran netedat i austeritat de vida, cast, sobri, generós, mans foradades amb sos pobres i ses iglesies, inimic acèrrim de sa corrupció i des desgavell en tota cosa. No tenia altre defecte damunt es seu còs que sa superbia i sa caparrudesa. Si l'arriben a elegir Papa en temps normals, vui dir, llegalment, seria estat un des grans Papes que hauria tenguts mai l'Esglesia. Sa seua desgracia fonc que l'elegissen per successor d'un anti-papa, de lo qual resultà que ell va esser anti-papa també; i fonc tan fort de morro en sostenir-se còme Papa, que no hi hagué qui el pogués tórser ni amics, ni Universitats ni Reis ni Concilis; i, quant es mateix Rei d'Aragó amb tots es seus Estats li negaren s'obediencia ger acabar es cisma (any 1416), se tancá dins es castell de Peníscola (davora Tortosa), que era domini de sa seua familia, i allà se sostengué jurant i perjurant que ell era el Papa vertader fins l'any 1424, que se morí; i s'hora de la mort feu jurar an es dos únics cardenals que li romanien, que, tot d'una que seria mort, li eligirien successor papal, i aquells elegiren un canonge de Barcelona Mn. Gil Muñoz, nadiu de Terol, que prengué es nom de Clement VIII, fins que tocá renuncia dia 14 d'agost de l'any 1429, i el Papa vertader Martí V el feu Bisbe de Mallorca, i se conserva encara es seu sepulcre a's mig de s'ante sala capítular de la Seu mallorquina.—Per coletgir ses grans qualidats que havia de tenir s'anti-papa Luna, basta recordar que s'homo més extraordinari d'aquell temps en virtut i santedat, St. Vicens Ferrer, en va esser partidari i el tengué per Papa llegal fins que l'any 1416 se va veure massa clar que En Benet XIII era s'únic obstacle per acabar aquell cisma, sens dubte sa desgracia més grossa i més feresta que haja afligida mai l'Esglesia de Deu. Si en voleu sebre més claricies de tot això, veiau D. Vicens Lafuente (*Historia Eclesiastica de España*,—Madrid, 1873—T. IV. p. 420 i ss.), Pastor (ibid. p. 295 i ss.), Alzog (*Historia Universal de la Iglesia*,—Barcelona, 1852—T. III. p. 223 i ss.), Hergenröther (ibid. T. IV. p. 244 i ss.), Rohrbacher (ibid. T. X, p. 54 i ss.), Darras-Bareille (ibid. T. XXXI, p. 59 i ss.).

De manera que es paperot socialista no ha sabut dir de l'anti-papa Luna res més que una mentidassa, una calumnia com unes cases. Així hu fan es merda-caners d'En Banyeta Verda.

7.

Es Papes Benet XIII i Benet XIV

¿Què en diu s'*Obreretxo* d'aqueix dos Papes, que es primer e-hu va esser de l'any 1724 fins l'any 1730 i es segón de l'any 1740 fins a 1758? Des primer just diu que fonc successor d'Innocenci XIII. ¿Així prova que sa seua «historia» fonc «negra» i «horrible»? Així. ¿No és ver que és una prova d'aqueixes que tiren un homo d'esquena?

I d'En Benet XIV ¿què en diu es grans cap-clos de s'*Obreretxo*? Que abans de que l'elegissen, diguè an es Cardenals: «Si voleu un sant, elegiu En Gotti (un cardenal); si volen un polític, N'Aldobrando (un altre Carde-

nal); si vos contentau amb un bon homo, elegiu-me a mi; i l'elegiren». Prescindint de si és ver o si no és ver que tal Papa digués aqueixes paraules, que costaria molt a s'*Obreretxo* provar que les diguè, ¿se'n dedueix tal volta que sa «historia» d'En Benet XIV fos «negra» ni «terrible», com pretén es periòdic socialista? Es evident que de tals paraules no's dedueix res de lo que pretén tal paperot.—Per altra part, ja se sab que el Papa Benet XIV és un des Papes més sabis que hi ha haguts; en donen testimoni ses seues obres, que umplen quinze toms en fol i es seu Bul·lari en fa una partida més de toms així. En quant a virtut fou sempre exemplaríssim.

Acabatai

En rudes: s'*Obreretxo Balear* no ha pogut provar que cap Papa de nom Benet tenga «s'història» «negra» ni «terrible», essent així que tots la tengueren ben neta i casi tots ben gloriosa, i per lo mateix el Papa actual s'hi pot inspirar bellament; i imitant es Papes Benets pot esser un des grans Papes que haja tenguts mai l'Esglesia.

Gargais de s'animal d'En Zola contra Jesucrist

Ja sabeu que Jesucrist an es sermó de la Muntanya digué: *benaventurats es pobres d'esperit* *perque d'ells es el reino de los cels*. Idò bono, aquell gran criminal, aquell gran porc d'En Zola, que deixá escrits aquella partida de llibrots, tan bruts cada un com sa soll que hu sia més, a on se bolquen tots es qui volen fer vida de porc, i que Deu sab ses ànimes que ha tirades dins infern; idò aqueix noningú, aqueix canalla d'En Zola s'atansá a dir que aquelles paraules del Bon Jesús son falses, ses més falses del mon, i que han tirada s'Humanidad dins un bassal de miserias i d'esclavitut:—¿S'és vista blasfèmia més horrible i aborronadora? Idò aqueixa blasfèmia ha publicada es paperot socialista per espai d'un parei de setmanes, es gran cara de poca cosa, que En Barrufet fa tant de temps que el té enforcat!

Recapte

Situació de l'Esglesia a Mèxic

La *Civiltà Cattolica* dia 7 d'aquest mes hi dedica un estudi ben curiós. Ventassí sa sustancia. S'actual revolució de Mèxic se veu que va a tres coses: esveir s'exèrcit, es clero catòlic i sa propietat privada: això volen es que se diuen *constitucionalistes*. Aquesta revolució es diferent de ses altres que fins ara hi havia hagudes a Mèxic. Es lliberals i revolucionaris des sigle passat havien rebuda una educació cristiana i conservaven certs sentiments religiosos; res d'això tenen es revolucionaris d'avui, sino que son materialistes rònecs i inimics rabiosos de tot lo que fassa olor de catolicisme i religió. Aqueix tals acusen ara es clero de que feia caus. comuna amb En Porfiri Díaz i amb N'Huertas.

a.

Es clericalisme d'En Porfiri Díaz.—Es Partit Catòlic Nacional

No'n tenia cap pel de clerical aquell famós dictador: ell consolidá s'ense-

nyansa laica i matengué sa prohibició de tot acte de culte fora de ses esglésies, no permetia dir missa dins hospitals, hospitals, pressons i de més punts dependents des Govern, negà a l'Església sa potestat jurídica d'adquirir bens mobles ni censals damunt cap classe de propietat i d'administrar bens per obres de beneficència, i establí que esglésies, cases rectorals i demés edificis esglesiàstics eren bens nacionals que s'Estat en comandava.

L'Església, en lloc d'alsar-se contra tals tiranies, per no pitjorar la cosa, sofria i sofria esperant temps millors; i, quant comensà s'actual revolució diferents Bisbes publicaren Pastorals a fi de que es catòlics no hi prenguessen part, i recordant an aqueis es devers que sa Relligió marca respecte de s'Autoritat constituïda.

Destronat En Porfirio Díaz (any 1911), sa revolució diguè que deixava en plena llibertat la gent per que elegissen es governants que voldrien. Llavò fonc que se formà es *Partit Catòlic Nacional*, que tenia per bandera tornar sa nació a s'estat normal de sa civilització cristiana per medis pacífics, sense res de violència. Es caporal de sa revolució, En Francisc Madero, manifestà públicament que veia amb bons uis sa formació de tal partit, i s'opinió pública s'hi manifestava favorable; però aviat se comensà a moure maror contra tal partit per part d'ets altres partits per sa por que els inspirava. A-les-hores es contraris se posen a escampar que eren es Bisbes que davall davall alsaven aquell Partit. Aquí es caporals que'l dirigien publiquen un opuscle (any 1913) per desvanèixer aquella falsedat i per fer veure que ells no volien confondre sa Relligió amb sa política, sino defensar una política ajustada ses ensenyances de l'Església.

Es *Partit Catòlic Nacional* accepta En Madero per candidat a sa Presidencia de sa República; però En Madero volia que acceptassen per Vice-President un candidat seu que no era de s'agrado de sa part bona de sa Nació. Aquí comensaren ses raons. E-hi hagué ses eleccions, i En Madero fou causa que no admetessen per Diputats molts des candidats catòlics que havien triumfat a ses urnes. Ets acceptats se portaren amb tanta de prudència, que se conquistaren ses simpaties de molts de contraris.

S'intervenció ses Bisbes an aqueixa tongada fou d'apacivar i d'exortar a elegir segons consciència persones dignes p'es càrrecs públics i de respectar ses Autoritats constituïdes.

b.

Contra revolució. Dictadura des General Huertas. Actitut des Bisbes

Devers octubre de 1912 esclatà un moviment contra revolucionari a Veracruz, obra des partidaris d'En Porfirio Díaz. Aquell moviment tot d'una l'afegaren; pero dins es febrer de 1913 torna reviscolar amb més forsa. Saberen es Bisbes que es d'aqueix moviment ponyien es des *Partit Catòlic Nacional* per que les fessen costat; i ¿que fan es Bisbes? A s'aplec de Zamora de 21 de janer feren avinent an es caporals de tal *Partit* que permanesquessen dins sa legalitat i fora moure ni favorir cap acció revolucionaria, sino treballar pacíficament dins es terreny politic, respectant s'Autoritat constituïda. Alguns caporals no s'escoltaren es Bisbes i s'aplegaren amb aquells revolucionaris, es des General Huertas.

Triumfant aquest moviment, l'Església no feu cap demostració d'adherir-s'hi, no'l recomanà a sa benevolencia des catòlics, sino que los deixà fer; i, com vengueren ses eleccions (any 1913), es Bisbes no recomanaren, com l'any 1912, que es catòlics anassen a votar, no feren res.

¿Com, idò, se pot dir que l'Església

feu causa comuna amb so general Huertas? A's temps de sa dictadura de N'Huertas es Bisbes, lo que feren, predicar sa pau i sa concordia; i malavetjaren que per tot se fessen rogatives per demanar a Deu lo mateix; i demanaren i obtengueren de la Santa Seu permís per proclamar el Reinat del Sagrat Cor de Jesús; i això se feu es dies 6 i 11 de Janer d'enguany amb una solemnitat i un entusiasme fora mida. Parlen ben clar ses Pastorals i ets actes des Bisbes de febrer de 1913 fins a juny de 1914, i son una prova incontrastable de que l'Església de Mèxic no anà mai jonyida amb so dictador General Huertas.

c.

Barbaritats i seuvatgisme des Constitucionalistes contra sa Relligió i es Clero

¿A on treu cap ni quin fonament té s'odi africà que es *constitucionalistes* o revolucionaris, vencedors de N'Huertas, demostren a l'Església i an es catòlics? No treu cap en-lloc, ni se pot justificar sa manera seuvatge com persegueixen l'Església, imposant cada punt contribucions excessives an es clero, suposant-lo fabulosament ric, allà on los passa ben tristes i campa curt de tot, com e-hu demostren ses obres catòliques, que ja no poren estar més al baix. L'any 1861 l'Església de Mèxic romangué despujada com un jonc de fuies, sense altre remei que sa caritat des feels. Durant sa Dictadura d'En Porfirio Díaz, amb sa pau que reinà, es feels cobraren coratge i donaren per adobar ses esglésies véies i per fer-ne de noves. Se feren ademés fundacions benèfiques per véis i infants desvalguts; pero tot això té que haver d'estar en mans de seglars per evitar que s'Estat no se'n apoderi per lo quant ses lleis priven l'Església i es clero d'administrar res.

Qualcú ha volgut suposar que l'església de Mèxic treu un Potosí des deume que paguen es conradores. Es ver que encara l'Església percep es deumes, com antigament dins Espanya i tota la Cristiandat; pero això no és dins tot Mèxic, sino dins quelques regions, i encara dins elles es conradores paguen es deume així com volen i en sa proporció que volen. De manera que resulta un tribut voluntari, que cadascú dona lo que vol. ¡Figurau-vos si treurà gaire! D'ets altres bens romangué l'Església desposseïda per ses lleis de *desamortisació* de 1856 i de *nacionalisació* de 1859 i 1861. Així és que un se'n esglaià de que l'Església encara pugà fer lo que fa a Mèxic en matèria d'escoles per sa minyonía i p'es jovent, que en sostén una partida grossa, gracies a sa cooperació de ses Ordes Relligioses i des particulars.

Es evident que sa revolució actual no ha tengut cap motiu valedor per perseguir es clero, i maldement aqueix n'hagués donat de motiu, no n'hi hauria hagut per perseguir la Relligió ni botxinetjar sa consciència des catòlics. Idò bono, allà on ha triumfat sa revolució, ha profanades ses esglésies i les ha fetes tancar, ha foragitats es Ministres de Deu, que han hagut de prendre redòs a Veracruz o an ets Estats Units o a altres nacions; han maltractades es revolucionaris ses imatges des Sants, han fetes servir ses esglésies per bauxes, corters i coses pitjors que sa decència no permet anomenar.

Lo que passà la mida de tota sa desvergonya del mon, fonc es decret que publicà dia 14 de juliol d'enguany es *Governador de Nueva Leon*, acusant es clero catòlic d'inimic de sa pau, de s'orde, de sa decència i moralitat i des benestar públic, declarà suprimida sa Confessió i es confessionaris, engegà d'aquell Estat es Jesuïtes i tots es capellans catòlics, i posà que ses esglésies només porien estar ubertes de les sis del matí fins a la una i que just e-hi porien oficiar es sacerdots que ten-

guessen permís de s'Estat, i sols permeté ses Escoles catòliques que admetessen es llibres de text que s'Estat senyalaría i sa direcció d'un Mestre de qualche escola oficial. I ¡visca la llibertat! Això és sa llibertat que es revolucionaris concedeixen a l'Església!

Com se suposa, tota sa persecució és p'es catòlics; allà hi ha quelques esglésies i *pastors* protestants, no gaire; an aqueis res els han dit es revolucionaris o *constitucionalistes*.

Sembla imposible sa crueldat, seuvatgisme i barbatxeria amb que es *constitucionalistes* han tractat per tot arreu es clero regular i secular i totes ses coses esglesiàstiques. Dins es maig es botxins des General Villa an el Saltillo penjaren es jesuïtes i ets altres sacerdots que hi havia, a punt de matar-los si no entregaven es milenars de *pesos* (dinners) que los demanaven i aquells pobres no tenien. Dia 24 de juny a Zacatecas agafaren es *Germans de les Escoles Cristianes*, giraren damunt davall es seu Col·legi cercant-hi ses armes i es *federalists* que deian que hi havia, i dos des *Germans* i es Capellà de la casa los fusellaren. Després agafen es capellans d'allà, i les demanen 100.000 *pesos* (un *peso* son devers 10 reials) baix de pena de la vida. Aquells pobres replegaren lo que pogueren de persones relligioses, e-hu duen an es revolucionaris, que los feren fogir més que depressa dalt un carretot i s'hagueren de tirar dins ets Estats Units per salvar sa pell.

Entra es General Carranza triumfant a la ciutat de Mèxic dia 19 d'agost, mata es diari catòlic *La Nació*; preses es pocs bens que romanien de l'Església; a ses esglésies just un o dos capellans, i encara si eren nadius d'allà; ensenyansa laica; preses setanta cases, ses millors de la ciutat, i desposseïts de tot es senyors d'elles p'es gran crim d'esser bons catòlics; es Vicari General té que haver de deixar es mando de la Diòcesi, baix de s'amenaça de saquetjar ses esglésies i penjar es capellans.

A Puebla de los Angeles fan corters de s'Universitat Catòlica, de la Seu i des Col·legis catòlics; molts de capellans haguèren de buidar. A Durango foren profanades i despujades ses esglésies; i el pobre Arquebisbe, a sa darrera edat, el fan caminar un parei de dies a peu i llavò el tanquen dins una presó tot homitat.

A Guadalajara profanen es *constitucionalistes* la Seu; esfondren s'atri; es palau de s'arquebisbe el fan un corter; des Seminari i l'església de Sta. Mònica en fan un col·legi de s'Estat i dos corters des col·legi de St. Jusep des Jesuïtes i de s'església de ses Monges del Sagrat Cor; de s'escola des Pares Salesians en fan una escola de Belles Arts de s'Estat; posen a sa presó 135 capellans, el Bisbe i tots es Canonges de la Seu; i no els amollen fins que dia 28 de juliol entreguen 200.000 *pesos* de rascat; i es pobres de s'Hospici de Cabañas los deixen an es mig des carrer per allotjar-hi un estol de *Constitucionalistes*.

A certes bandes es capellans presos haguèren d'anar a fer feina a sa via fèrria come jornalers des camp. An el Bisbe de Topic el prengueren i l'enviaren a una illa mal sana a on només fan anar es criminals vulgars.

A St. Lluís del Potosí es *constitucionalistes* s'ampararen des Seminari i d'altres edificis esglesiàstics; posen ses mans dalt 35 sacerdots, los prenen tot quant tenien, i els enviaren a sa frontera per que s'espitxassen com més lluny millor.

Així tracten es clero es *constitucionalistes* de Mèxic. I ¿per que fan això? ¿Què els ha fet es clero per haver-lo de tractar tan barbatxament? No hu fan més que per odi a sa Relligió que es Clero representa. Aquest és es motiu; no n'hi ha d'altre.

d.

Sa protesta des Bisbat mexicà.—El Papa Benet XV i l'Església Mexicana.

Dia 16 de juliol tots ets Arquebisbes i Bisbes de Mèxic publicaren una Pastoral col·lectiva protestant de sa manera més enèrgica de sa seuvatge persecució des revolucionaris contra l'Església i es seus Ministres, fent constar que cap motiu havia donat l'Església ni es Clero per tal persecució, ja que és una solemne mentida que l'Església sia estada causa des trastorns que hi ha haguts i hi ha dins Mèxic, ni que haja favorit més un partit que s'altre, sino que sempre ha predicada pau i concordia entre tots es mexicans; protesten es Bisbes de s'altra mentida que es revolucionaris han feta córrer per fora-Mèxic de que l'Església hi tenga riqueses a balquena, allà on és notori que se troba casi per tot dins sa misèria; i fins i tot se queixen es Bisbes de certs catòlics que, en lloc de treure cara per la Santa Església, fan constar an es contraris rabiosos de sa Relligió.

Aquesta situació dolorosíssima de l'Església de Mèxic es un clau p'es cor del Papa, com és bo de creure; per això dia 25 d'octubre ha enviada una carta consolatoria a sa Excel·lència l'Arquebisbe de Mèxic, donant coratge en Deu Nostro Senyor a dit Arquebisbe i a tots ets altres Prelats mexicans, unint an aquella carta una quantitat respectable per socórrer es capellans més necessitants, ses Congregacions relligioses tretes de Mèxic i ses obres catòliques d' aquella malanada Nació.

Vertaderament sa situació de l'Església mexicana és horrible, s'Església que se veu més oprimida d' Amèrica. Aquells perseguïdors resulten encara més dolents i més seuvatges que es dimonis cucarells que a ses ordes de sa masoneria francesa han perseguïts tants d'anys la França catòlica, que és tot quant se pot dir.

Parla un capellà de Retgiment Alemany

Dalt *Volksblatt* (Fuia Popular) de Bamberg un capellà de Retgiment publica un enfilai de cartes de lo que li passa en sa guerra. Ventaquí sa sustancia:

Carta 1.ª S'obrí per primera es nostro Lazaret a Bendorf després de sa nostra primera batalla victoriosa. Entre es morts e-hi havia es fii des nostro Ministre Hellmouth von Breunig, que encara tenguè temps de rebre es Sagraments, i los rebé d'una manera molt edificant, com un heroe de la Patria. Mai havia cregut jo possible que es nostres soldats tenguessen un fondo tan relligiós. ¡Quina alegria que demostren es ferits de veure an es seu costat un sacerdot!

Carta 2.ª Dia 5 d'octubre ses granades queien a forfolons entorn nostro. Ses darreres que teniem de fogir. Llavò me'n vaig darrera l'església per enterrar es morts; si estaven fets bostins els aplegàvem amb tot esment, i els enterràvem plegats. Ahir vaig visitar es Rector francès, que estava esglaiat de s'intensitat de vida catòlica que hi ha a Alemanya, quant jo li contava que casi tots es nostros soldats se son confessats.

Carta 3.ª Es nostros soldats donen un bon exemple que no és de dir; no sols es malalts i ferits, sino es que estan bons. Quina alegria demostren es pobres ferits quant veuen venir es seu capellà; tots aprofiten ses avinenteses per assistir an ets oficis divins, tant es de tropes volants com es que estan acortersats. Es dissapte avespre confessam i en venen molts ben molts a confessar-se, i també en venen es diumenge dematí. Llavò a les deu jo cant l'Ofici i predic. Es nostros soldats, sobre tot es de ses regions del Rhin, canten amb tota sa forsa, que les porien sentir de tot França. Es una cosa tan polida que solen venir dones franceses (això passa dins França), i, com

veuen tot allò, moltes se posen a plorar. Vaig convidar dins es mes d'octubre es soldats a resar el Rosari es vespre, i tots e-hi acudien: cantàvem i pregàvem a Deu que mos don sa victòria i sobre tot sa seua divina benedició i gràcia. Això va esser sa nostra festa del Rosari.

Es Tit i sa Tita¹

Això era i no era un pare i una mare que tengueren un fill, un noi, que com va esser garrut, diu:

—Me vui casar.
—I ¿qui t'ha de voler? diuen son pare i sa mare.

—Qui? diu ell. Sa pussa.
—¿Vol dir la porem anar a demanar? diuen son pare i sa mare.

—Ja hi haurieu d'esser estats! que en fris massa! diu es tit.
Son pare i sa mare se posen ses cames an es coll, i de d'allà cap a demanar sa pussa.

Com prou les varen haver tengudes es pares i mares de cada banda sobre sa dot des dos novis-esperaven-esser, a la fi romanen closos i donen dia per ses nesses, i ja foren partits a convidar tots es parents, amics, coneguts i benefactors.

Arriba es dia selietjat, i tothom li envela cap a nesses.

Es tit vos assegura que se desxondí dematí ferm, i se va fer ses piules tan bé com va sebre.

Com partia diu an es bancs.
—Bancs, ¿que veniu a nesses?
—Vol dir te cases? diuen es bancs.
—Si-fa! amb sa pussa! diu ell. ¡Vaja si hi veniu!

—No porà esser, diuen es bancs, perque si venia negú, no poria seure, i la gent romandria massa descompasada.

—No res idò, diu es tit a ses portes: veniu-hi voltros.

—Noltros? diuen ses portes. Ja mos agradaria venir; pero ¿i qui tancarà la casa? Es lladres porien entrar peu pla i dur-se'n-ho tot, sense deixar ponedor ni pel a raure.

—Bono idò! diu es tit: si voltros no voleu venir, me'n hauré d'anar tot sol, i ja li hagué estret ben peus alts, bras sonant i oreia fumant.

Camina caminaràs, topa un aucellet volant volant i *tiu-tiu tiu-tiu*, i es tit ja li enfloca.

—Aucellet ¿que vens a nesses?
—¡Ai a nesses! diu saucellet. ¿I qui és que se casa?

—Jo amb sa tita! diu es tit. ¡Hala, idò, si vens!

—No porà esser, diu saucellet, perque sa meua tasca, si jo me'n anava, quedaria sense fer.

—¿Sa tasca des volar i des cantar? diu es tit.

—Sa mateixa! diu saucellet. El Bon Jesús la mos ha donada i l'hem de fer, forsat forsat!

—No res idò diu es tit. Jo faré sa meua via. Amb Deu siau!

—Deu te quart de perill! diu saucellet i que't vaja bè sa casada.

I es tit seguí de d'allà amb unes passes ben llargues. Topa sa figuera, i ja li diu:

—Figuera, ¿que vens a nesses?
—¡Ai a nesses! diu sa figuera. I ¿qui és que se casa?

—Jo amb sa tita, diu es tit. ¡Vaja si vens!

—Troba que no'm convé, diu sa figuera, perque tenc ses rels massa fon-

des i massa envitricollades, que no sé si en treuria agüer amb tant de relum com Deu ha vist!

—No res idò, diu es tit jo faré sa meua via. Amb Deu siau!

I es tit seguí de d'allà ben atacadet. Camina caminaràs, topa es bou, i ja li diu:

—Bou, ¿que vens a nesses?
—¡Ai a nesses! diu es bou. I ¿qui és que se casa?

—Jo amb sa tita, diu es tit. ¡Vaja si vens!

—No porà esser, perque he d'anar a llaurar, diu es bou.

—No res idò, diu es tit, jo faré sa meua via. Amb Deu siau!

I seguí de d'allà ben acanalat.
—Camina caminaràs, topa es pou, i ja li diu:

—Pou, ¿que vens a nesses?
—¡Ai a nesses! diu es pou. I ¿qui és que se casa?

—Jo amb sa tita, diu es tit. ¡Hala si vens!

—Ell no porà esser, diu es pou, perque llavò vendrien ses criades del Rei a dur-se'n aigo, i se'n haurien de tornar de buit, i el Rei e-hu poria prendre tort, i Deu sab es cabermoni que s'armaria.

—No res, idò, diu es tit, jo faré sa meua via. Amb Deu siau!

I seguí de d'allà ben afuat com un moix que s'aborda a una rata.

Camina caminaràs, arriba al a fi a ca sa tita, i hi troba ja tots es parents, amics, coneguts i benefactors, que estaven esperant es seu adveniment amb sa tita, tota enllimonada i més endiumenjada que un altar de Coranta-Hores.

Sobre tot, ell se va fer s'esclafit, se casaren es tit i sa tita, i allà tothom bots i xecalines i crits, que pareixia que tots havien perdut es cap.

A la fi es coc diu que se poren posar en taula, que s'arròs ja es cuit.

S'hi posen tots, i allà venguen plats d'arròs i plats d'arròs, i llavò una bona platada de bollit, i una altra grandiosa platada de d'afegat dols, i llavò ses oreianes, ses magranes dolses i aubars i ses melles torrades i es vin blanc per fer brindis.

Tots menjaren a rompre, fins que pogueren dir pruna; i es qui hi pegà més fort va esser es tit, que llavò no se poria atxafegar; i vos hauria fetes massa riaies com hagué de sortir a ballar an es ball que armaren tot d'una d'aixecar-se de sa taula; i un ball de lo més vitenc que va esser, perque no tots havien carregat tant fort com es tit.

Cansats de ballar, se'n anà cadascú a ca-seua, després de donar mil enhoresbones an es dos novis, que també s'hi hageren d'espitjar cap an es seu niu, perque a ca-sa tita eren una niarada grossa i no hi cabia es matrimoni novell.

I ses raons foren per arribar es tit a ca-seua, amb sa grandiosa panxada que es toixarrut havia pegada, perque vos assegur que era tocat de bon gust i afectat ferm de pinyata.

Així com pogueren, arribaren a ca-seua es tit i sa tita, i se'n anaren a colgar abans de pus raons.

Sa tita dormí ben descansada, com un sauló, tota sa nit; ara es tit no hi va haver remei per ell d'aclucar ets uis ni d'aferrar es sò perque sa seua panxa era com una olla de caragols, i com que hagués d'esclatar.

Sa cosa arribà a un punt, que es tit s'hagué d'aixecar, i tanta de sort que rompé per baix, i va omplir tota sa cubuda que hi haüa a la casa: es bassí, es ribell, sa gerra i s'olla.

Amb aquella buidada tan feresta l'homo se creia estar llest ja, i se torna posar an es llit, pero al punt sa panxa ja li tornà fer mal i mal, i el pobret ja se tornà veure sa ruixada damunt.

—Sobre tot! deia ell. ¡Voldria sebre a on li tenc d'amollar! si ja hu tenc tot ple!

¿Què me'n direu? Ell la cosa se posà tan malament, que, com anava a botar des llit, li escapa i n'umpl tots es llenols.

Aquí se desxondeix sa tita; i, com se sentí p'es nas aquell perfum del dimoni, no foren tot berbes s'escandol que va moure an es tit, que no badà boca, tot carregat de culpa com estava.

Sa tita, més cremada que un diner de mistos, desfà es llit, extén es llenols, tots soïats, dalt es llenyer; per rebotjar-los d'aigo se'n va an es gerrer, i me troba sa gerra plena des mateix concert, i llavò hi troba es ribell, i llavò s'olla.

Se tita cuidà fer es tro de rabia, i no tengué altre remei que anar-se'n an es pou a fer sa gran escatada, i comana an es tit que agüer es dinà al manco, i que fassa *faa-parada* amb xuia.

Se'n va ella an es pou a fer s'escatada, i es tit posa s'olla an es foc, després de passar-la de lleixiu i d'aigo clara; e-hi tira ses faves parades i sa xuia, i allà còu qui còu.

I es tit, cada punt anava a destapar s'olla a veure si covia bé.

Que me'n direu? Ell un pic s'hi abocà tant, que es carabassot pesa més que es còs, i *pataplum!* cau dins s'olla, i allà romangué afeitat i cuit.

Amb això sa tita acaba s'escatada devers mitjan cap-vespre, se'n torna a a ses cases, entra, no veu es tit, el crida, no li respòn, i diu:

—Deu sab a on serà s'embàlit! Lo millor que puc fer és dinar! i ja dinarà ell. en venir.

Agafa una escudella, destapa s'olla, e-hi afica es cuierot, i amb sa primera cuierada ja me treu es tit, mort i re-demort.

Es cuierot li cau de ses mans a sa pobre tita, i ja és partida a fer un plant sa cosa més llastimosa que vos pogueu pensar.

—¡O titet meu! deia ella. ¡O companyieta meua! ¡Si que n'hem tengudet poc de temps d'estar plegats! ¡Qui m'ho hagués hagut de dir, es segon dia d'estar plegadets, ja haver-te de morir!

Sa mesquina se pegava amb so cap per ses parets, s'arrabassava es cabeis un gratat amb cada mà, i s'esqueixà es mantell nou que duia de nesses, i el se feu benes!

I ara, com la cosa s'és allargada, haurem de posar forqueta fins dissapte qui vé, si Deu ho vol i Maria.

(Acabarà)

JORDI DES RECÓ.

ges d'En Barrufet que han fet tot això son es qui avui per avui representen En Luter i segueixen brutalment i satànicaament s'obra d'En Luter.

¿Què és això de sa guerra des turcs contra es cristians?

Vengueren telegrames que deien que el Gran Turc havia publicada sa *Guerra Santa contra es cristians*. ¿A on consta que el Gran Turc haja fet res d'això? Ses agencies telegràfiques de París, Londres i St. Petersburg son que hu digueren, elles que no se treuen paraula vera per fer mal a Alemanya i a tots es qui li van ajuda com es turcs. De manera que és una solemníssima mentida això de sa *guerra santa* des turcs *contra es cristians*.

I lo bo es estat que fins qualcú ha dit que era el Kaiser que ponyí el Gran Turc per que fés tal guerra. ¿Ell se faria fer guerra a ell mateix!? ¡Digaula, ma fia, que cregadora sia!

¿El Kaiser fingeix tenir fe en Deu?

Davant ses repetides confessions i demostracions que fa el Kaiser de que creu en Deu i en Jesucrist, davant sa frequencia amb que se demostra cristià, invocant Deu i demanant s'auxili i sa gràcia de Deu; n'hi ha de contraris seus que diuen que tot això és fingit, que és una farsa del Kaiser. Mos ha fetes moltes de riaies un d'aqueis que, per provar que és així el Kaiser, ha recordat lo que conta En Taine dins sa seua notabilíssima obra *Les Origines de la France contemporaine*, que En Napoleón I va dir un dia davant es seu Consei d'Estat que, fingint-se catòlic, havia acabada sa guerra de la *Vendée*; fingint-se mahometà, s'era establert a Egipte; fingint-se *ultramontà* (devot del Papa), s'havia fets seus una gran partida de capellans italians.

¿De manera que perque En Napoleón I, francès, feia aqueixes farses, les ha de fer el Kaiser? ¡I això és manera de raonar ni de raciocinar? ¡Com es-vel-la vera-ver!

¿Quins duen més cuantra es catòlics? ¿Es russos o es turcs?

S'història i s'experiencia actual mos ensenyen que es catòlics se campen més malament a Rússia que a Turquia. Es un horror sa tirania, es despotisme, s'opressió que pateix l'Esglesia catòlica, es clero catòlic, regular i secular, i tots es catòlics en general dins Rússia; i en camvi dins Turquia gaudeixen de més llibertat, sa vida catòlica s'hi desplega dins un ambient, dins un aire de tolerancia i llibertat, desde fa anys, com confessen tots es qui capleven baix des domini turc. Antigament no era així; és que es turcs se son anats amansint amansint, i resulten molt més sofridors i aguantables que tots es cismàtics de Rússia i d'ets Estats Balcànics i més que molts d'heretges, i incomparablement més que es jacobins masònics que fa tants d'anys que fan trucs i baldufes dins França. Aqueis tals no son més que uns renegats, i es pitjor un renegat que un turc i que un gentil qualsevol.

Un fet i una pregunta

Es fet és que, quant hi va haver sa guerra balcànica, es catòlics de ses regions turques que passaren a Servia, a Bulgaria o a Grecia, se camparen més malament i l'Esglesia Catòlica se va veure més oprimida baix d'aqueixes nacions cismàtiques que no baix de Turquia.

Essent així ¿quines nacions bel·ligerants convé més an es catòlics que guanyin aqueixa guerra? Per noltros es evident que convé més que guanyin aquelles que son manco contraries a sa Relligió i que s'hagen de portar més amb l'Esglesia. i que hagen de fer més bon us de sa victòria.

Deu e-hu sab quines nacions son aqueixes, i a elles donarà sa victòria; la donarà an-e qui convenga.

Això és lo que demanam a Deu amb tot es nostre cor.

Una mica de bescuit

¿Qui representa avui més genuïnament En Luter?

¿Es el Kaiser, que tracta amb tanta consideració es catòlics i sobre tot es capellans i es religiosos i ses monges i especialment el Papa i es Bisbes alemanys i no alemanys, i que favoreix tant ses Ordes Relligioses, deixant-les en completa llibertat d'acció relligiosa, i que fins i tot guarda an es capellans que serveixen come soldats dins s'exèrcit francès que cauen presoners, unes consideracions que no los guarda s'Estat Francès? Un monarca que fa això és es representant més llegítim d'En Luter, que se distingia p'es seu odi encarnissat an el Papa, an es Bisbes, an es frares, an es monjos, a ses monges, que en deia ses mil llàstimes i les tapava d'insults i de flastomies? No, germanets, no és el Kaiser qui representa avui En Luter; qui el representa és sa masoneria, que fa tants d'anys que domina França i que hi ha perseguits d'una manera tan horrible i seuvaige capellans, frares, monges, Bisbes, esglesies, seminaris, palaus de Bisbes, rectories, escoles i col·legis catòlics i ha fetes an el Papa totes ses ofenses i infamies possibles. Es evident de tota evidencia que es missat-

1 La'm contaren ma mare, al cel sia ella, Na Rafela Llodrana Calona de So'n Servera, la meua cunyada Magdalena Durán i Ordines, el noble senyor D. Juan Orlandis i Despuig i madò Balaguera de Capdepera.

Tit és un nom amb que ets infants, en comensar a embarbollar, anomenen ets animals, tota classe d'animals, i sa gent gran hi anomena es pois.

Tita se diu especialment de les gallines, sobre tot per cridar-les quant les han de donar menjar. An aqueixa rondaia sa pussa s'anomena tita per analogia amb lo poi.

Notícies de sa guerra

Arribades dia 14

indies que lluiten an es rort de França amb sos alemanys, han tengudes tantes i tantes de baixes. Una companyia, a sa mitja hora d'esser entrada en foc, ja no tenia cap oficial, i des soldats n'hi havia de morts es 60 per 100. Diuen ets inglesos que los posaren an es lloc de més perill per veure què eren capaces de fer aquelles pobres.

—Ets inglesos no s'expliquen com es navilis de guerra alemanys se puguen acostar a ses costes d'Inglaterra i bombetjar-los-ho, perque ells e-hu tenen sembrat de mines; no saben com ets alemanys han aclarits ets endrets que no hi ha mines, per on passen, essent axí que son un secret aqueis endrets. ¿Còm han pogut aclarir aixó ets alemanys? Ets inglesos e-hu expliquen pes s'espionatge que ets alemanys tenen montat per tot arreu. Sembla que sí que n'hi tenen d'espies a Inglaterra, pero ets inglesos no els-e saben aglapir.

Arribades dia 15

—Davora Langemark (sur oest de Bèlgica) un parei de retgiments de voluntaris alemanys, tots jovenets, envestiren ets aliats i los feren recular d'allà on eren, i los feren 2000 presoners.

—Es crítics militars inglesos, estudiant es sistema que tenen ets alemanys de combatre es russos, consideren que se son retirats dins la Prussia Oriental per que es russos los hi encalzin i fer-los caure dins es bassals i fangars de Mauzuria, a on durant es setembre els-e derrotaren ets alemanys d'una manera tan esglaiadora fent-los prop de cent mil presoners i una mala fi de morts.

—Ets aliats s'altre dia volgueren fer passar ets alemanys allà dessà l'Aisne devers Soissons i Ailly, pero no foren capaços.

—Es caporal de tots es mahometans del mon, los ha privats de servir an ets exèrcits d'Inglaterra i de França.

—Devers el Cáucas es turcs han derrotats es russos; i es general rus ha demanada més forsa an el Czar, si no ha d'abandonar aquell endret.

—Sembla que ets aviadors alemanys han volat damunt Harwich, port anglès del Mar del Nort.

—Segueixen es combats entre russos i austriacs devers Galitzia. Es russos envien a dir que guanyen i que arronsen ets austriacs; pero sa questió és que estan sempre allà mateix, davora sa partiò de Russia. Ja comensa a esser ridícul això de ses notícies de sa guerra que envien es russos; no n'hi ha casi cap de vera.

—Sembla que a Londres se comensen a sentir ses conseqüencies de sa guerra. En pocs dies han fet ui cinc grans companyies que se dedicaven a empreses de vies fèrrees d'Amèrica: sa guerra els ha duits tants de soscaires. que les ha deixades materialment arrenyonades.

—S'entrada d'ets alemanys a Anvers ha descoratjada horriblement la gent de Brusseles, que se creien que mai Alemania seria capaç de prendre aquella ciutat, perque se retgíen per lo que que en deien es diaris francesos i inglesos; així és que ara no creuen res que diguen es periòdics de França i se queixen amargament de França i d'Inglaterra perque no han aidat a Bèlgica així com pertocava i havien promès solemment.

—Mos diuen de Viena amb data de 24 d'octubre que es periòdic *Nowoje Zwono* de St. Peterburg posa que fa uns quants dies que per exigencies d'Inglaterra s'ès firmat un nou tractat entre aquesta nació, França i Russia, envirtut del qual ses esquadres russe i franceses, mentres dur aqueixa guerra, han de dependir d'ets almiralls inglesos, a fi de donar més unitat a s'acció de tots. Sembla que França tot

d'una hi posa va emperons, pero ha gué d'acabar per ablanir la partida i admetre aqueix nou jou que posa Inglaterra an es seus aliats. De manera que francesos i russos se son fets missatges de manament d'ets inglesos. Del seu se pagarà.

—Mos diuen de Berlín que dia 21 d'octubre Sa Eminencia es Cardenal Mercier, Arquebisbe de Malines i Primat de Bèlgica, anà a Brusseles a visitar es General Governador Von Goltz que el Kaiser hi ha posat. Von Goltz rebé Sa Eminencia respectuosament, amablement, i va explicar es Cardenal satisfactoriament sa conducta que es clero belga ha observada durant aqueixa guerra, conducta que devegades ets alemanys no han compresa així com pertocava. També recaigué sa conversa dalt sa falta de govern que reina dins s'administració d'una partida de Municipis i que és necessari posar-hi fi i restablir-hi es bon orde que s'ès mester per sa prosperitat de sa nació. Aquesta conversa entre Sa Eminencia es Cardenal Arquebisbe Mercier i Von Goltz fou amistosa, i Von Goltz enterà el Kaiser de sa manera de pensar del Cardenal.—Dos dies més tart es Governador General de Bèlgica acompanyat des seus Ajudants, tornà a Malines sa visita an el Cardenal Mercier, i s'entrevista resultà també de pau. Sa Eminencia amb sa seua gran influencia dalt es clero i sa part catòlica de Malines, que és casi tota la ciutat, contribuirà poderosament a sa pacificació d'ets esperits. Amèn que s'apacivi tot.

—Mos arriben noves de Bèlgica que ets alemanys e-hi van organisant amb gran activitat i molt de franc sa vida econòmica, aplicant-hi ses lleis alemanyes de protecció an ets obrers, que a Alemania donen tan bon resultat.

—Mos diuen de Berlín que dia 21 d'octubre hi havia dins Alemania tots aqueis presoners de sa guerra: de França 2472 oficials i 146897 soldats; de Russia 2164 oficials i 104524 soldats; de Bèlgica 547 oficials i 31378 soldats; d'Inglaterra 218 oficials i 8669 soldats, i entre ells sis generals francesos, 18 generals russos i 3 generals belgues: entre tots 296.869 presoners de guerra.

Arribades dia 16

—Diuen de París que devers Dunkerke un torpeller anglès ha tirat a fons un submarí alemany.

—Inglaterra, per defensar-se d'ets alemanys, ha sembrat de mines el Mar del Nort, i ha fet a sebre a ses nacions neutrals que no'n passin ses barques mercants. Això ha perjudicat ferm Holanda, Dinamarca, Suecia i Noruega, que sembla que han protestat d'aquesta feta d'Inglaterra, i ets Estats Units també.

—Segueix s'avens alemany an es sur-oest de Bèlgica i nord-oest de França; ets aliats e-hu fan de tot per capturar-los, pero no poren, i ets alemanys se fan sempre més envant.

—Es turcs han estrets tan fort es russos devers el Cáucas, que els han obligats a abandonar aquella regió.

—Diuen de Valparaiso (Chile) que no és ver que per allà hagen vista lluir cap esquadra japonesa; just han vista s'alemanya.

—Ets alemanys han derrotats es russos devers Woslow, fent-los 1500 presoners i espampolant-los dotze canons.

—Es russos han tornat sitiar Przemysl.

—Es turcs han invadit Egipte per Eliad, Kalek, Matel i Unabend, ocupant El-Araaf i Schelazir.

—Diuen d'Inglaterra que hi ha haguts submarins alemanys que son arribats fins a sa desembocada del Tàmesis. Això ja se diu esser-ho arriscats.

Arribades dia 17

—Diuen que es turcs han derrotats es russos a Kenprukeng, han passada

sa frontera per Bruen-Balum, prenent es ports de Vilageto de Trebisonda i es corter rus de Kurdogen.

—Hi ha haguts formidables combats d'ets alemanys amb sos aliats devers Nieuport, Iprés i Armentières, amb molts de morts d'una banda i altra, avensant per tot ets alemanys, pero no tant com ells voldrien. Corre sa veu de que dia 14 prengueren Nieuport. No s'ès confirmat que hagen pres Iprés.

—Diuen de Viena que es russos, des que comensà sa guerra, han tengudes més d'un milió de baixes i mes de 800.000 presoners.

—Es belgues han romputs ets assuts (dics)des canals de l'Iser i han negades una partida de terres per capturar ets alemanys.

—Corren veus insistents de que Italia va a prendre part en sa guerra, i no a favor d'ets aliats, sino d'Alemania i Austria. Diuen que, si Italia hu fa, Austria s'ès oferida a donar-li les regions de Trent, Triest i Dalmacia, que parlen italià.

Arribades dia 18

—Diuen de Constantinopla que ets inglesos han tengudes més de mil baixes a un atac contra Faos (Golf de Persia.)

—Aqueis nou derrers dies ets austriacs han fets vuit cents presoners an es servis.

—Es diari de Ginebra *Le Journal* publica un telegrama d'un corresponent seu que ha visitat es castell de Bay-sur-Marne, que es diaris de París havien dit que el Kromprinz, com hi era estat, e-hu havia saquetjat tot i se'n havia duites totes ses coses de valor com un lladre qualsevol; idò bono aqueix corresponent diu que aquell castell està intacte, que no patí altre mancap que dos vidres d'un moble que's romperen amb so telabastaix de sa batalla, i que el Kromprinz no s'acostà per res a tal castell, i que uns quants oficials alemanys que s'hi allotjaren, diu sa propietaria des castell, no hi feren gens de mal ni tocaren res.

Ara anau a creure ses barbaritats que es diaris aliats diuen d'ets alemanys

—A sa batalla de Woclavec (Prussia oriental) sembla que es russos perderen 28.000 homes, 70 ametralladores i una partida grossa de canons. Ademés, ets alemanys avensaren de Soldau fent recular es russos fins a Plotk, fent-los 5.000 presoners i espampolant-los deu ametralladores.

—Telegrafien d'Anvers que que 50 grans cases de comerç han fet a sebre an es Representant d'ets Estats Units a La Haya, que per motiu d'haver ets inglesos destruïdes merques d'aquelles cases per valor de 230 milions de francs, no durant sa defensa de dita ciutat, sino quant sa guarnició belga ja l'abandonava, per tot això aqueixes cases demanen a-Inglaterra aquells 230 milions de francs d'indemnisació. Veurem com acabarà això.

Arribades dia 19

—Ets alemanys han atacada sa colonia portuguesa d'Angola (Africa occidental), i sembla que hi han fet maig.

—Ets alemanys tornen bombetjar Reims, de dia i de nit, i formen una mitja lluna en torn de la ciutat.

—Dos aviadors inglesos han volat demunt Lille, i hi han tirades bombes, fent mal-bé dos depòsits de queviures.

—Segueix corrent la veu de que Austria promet a Italia de donar-li ses províncies austriacques que parlen italià, si pren part en sa guerra actual a favor d'Austria i d'Alemania. Això ha causada una gran sensació dins Italia.

—Diuen de Amsterdam que aquestes derreres setmanes es belgues han perduts 18.000 soldats i que ara ja només los ne romanen 25.000.

—De Liège diuen que hi passen trens i trens de tropes alemanyes cap a

sa linea de foc de sur-oest de Bèlgica.

—No se confirma que ets alemanys hagen pres Iprés; lo que hi ha que l'han bombetjat fort ferm, i que tot fa flamada.

—Se considera que Nieuport ben aviat caurà en poder d'ets alemanys, pero lo estreta que la tenen.

—Ets Ulemes turcs tresquen tot Turquia predicant sa *Guerra Santa*, no «contra es cristians», sino «contra Russia» i a favor d'Alemania, que és cristiana.

Arribades dia 20

—Ets alemanys tornen envestir es russos devers el riu Vistula i Wartha, llavò que duen una fua terrible, segons telegrames de St. Petersburg.

—Dins la Polonia russa ets alemanys han derrotats es russos a dues bandes diferents.

—Es servis, davant s'investida afuada d'ets austriacs, han hagut de bnidar de Petka, Zaklava i Kotzeliava: ho diu una comunicació oficial de Serbia.

—Una flota alemanya ha bombetjat Lindau, port de mar de Russia.

—Es francesos provaren aqueis dies de prendre St. Michel (davora Verdun) an ets alemanys, pero no feren tec; hagueren de recular ben atupats.

—Se confirma de St. Petersburg mateix que es russos se venen obligats a recular dins Polonia russa, davant s'ofensiva formidable d'ets alemanys.

Consagració

del Rdm. i Illm. Sr. Bisbe de Lleida

Va esser diumenge passat i la feu l'Excm. Sr. Nunci del Papa amb tota sa solemnitat que permet la Seu de Mallorca, que és molta. La Seu se va omplir; va esser una festa grossa grossa, i tota la Ciutat anà a besar l'Anell Pastoral an el Bisbe novell.

LA AURORA s'honra repetint-li sa més coral enhorabona a ell i a tota la seua digníssima familia.

Secció local

Dia 13 damunt les onze arribà a Manacor amb el Bisbe nostro i altres persones respectables l'Excm. Sr. Nunci del Papa. El reberen lo Rt. Sr. Rector, Clero i Frares Dominics, lo Magnific Sr. Bal·le i Ajuntament i demés Autoritats i una tractalada grossa de gent, a on figuraven es nostros *Al·lots guaites* en correcta formació. Anà a visitar l'església parroquial i llavò a la Rectoria va rebre i donà a besar l'Anell Pastoral a tothom. Tot seguit arribà amb el Bisbe, el Rt. Sr. Rector i el Sr. Bal·le a visitar es nostro bon amic D. Juan Amer i es seu *Museu prehistòric i arqueològic manacorí*, que és tan notable. Com hagué dinat, partí cap a veure ses *Coves des Drauh* unint-s'hi es nostro Sr. Bal·le. Hora baixa de tot en tornà, i de d'allà altra volta cap a Ciutat.

Dia 13, 14 i 15 se celebrà a s'església de St. Vicens Ferrer es solemne *Triduu de la Mare de Deu de Lourdes*. Hi acudí gentada a voler, predicant-hi el Rt. P. Robert i a l'Ofici de diumenge el Rt. P. Caldentey.

¡Quina llàstima que el Rt. P. Robert, tan eloqüent com és i tan trempat per predicar, no s'arrisca a fer es sermons en mallorquí! ¡Que en poria fer de bé a ses ànimes!

Demà a l'església de la Sta. Familia comunió general a les vuit, i es vespre devot exercici de les Capelletes. ¡Hala, manacorins! aprofitau-vos-ne!

Es temps pareix que s'ès posat benet, gracies a Deu, i la gent pot sembrar faves i girar lo que ha d'esser blat.

Anguany és nada molta d'erba, i es bestiar tendrà bones pastures, si Deu ho vol.

Fins ara no havia fet fret ni gelades, pero dimegrees en feu una de somerina, i tot lo sant dia feu un fret d'allò més xalestó.

Uep!

Per consol des contraris de LA AURORA, que la voldrien veure feta benes, feim a sebre que quant comensà sa guerra sa nostra tirada era de 1500 exemplars, i l'hem haguda d'aumentar fins a 1750. De manera que LA AURORA reprèn en lloc de mancabar. ¡Ah idò!